

بررسی تأثیر هوش مالی بر رفتار استفاده از کارت های اعتباری در میان مشتریان شعب بانک ملت در شهر تهران

چکیده

امروزه درک مفاهیم و مهارت های مرتبط با سواد و هوش مالی به سبب اینکه مصرف کننده را برای بقاء در جامعه مدرن و مقاومت در برابر تنوع و پیچیدگی محصولات و خدمات مالی موجود، توانا سازد، ضروری شده است. مقاله پیش رو با هدف بررسی تأثیر هوش مالی بر رفتار استفاده از کارت های اعتباری در میان مشتریان شعب بانک ملت در شهر تهران، انجام گرفته است. بدین منظور از بین ۳۶۰۰ مشتری بانک ملت با استفاده از رابطه کوکران تعداد نمونه آماری در سطح خطای ۵ درصد برابر با ۳۴۷ نفر به منظور انجام تحقیق انتخاب شده است. روش تحقیق بر مبنای هدف کاربردی و از نظر روش توصیفی به شیوه پیمایشی با رویکرد علی می باشد. ابزار گردآوری داده ها، پرسشنامه استاندارد می باشد که پایایی آن با آلفای کرونباخ برابر ۰/۹۶۲ مورد تأیید است و جهت روایی محتوایی از تحلیل عاملی تأییدی استفاده شد. با روش معادلات ساختاری (SEM) و تحلیل مسیر و با استفاده از نرم افزار لیزرل (LISREL) نتایج مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. نتایج تحقیق نشان می دهند، هوش مالی بر رفتار استفاده از کارت های اعتباری در میان مشتریان شعب بانک ملت در شهر تهران موثر است. همچنین رفتار مالی و آموزش مالی بر رفتار استفاده از کارت های اعتباری در میان مشتریان شعب بانک ملت در شهر تهران به طور مستقیم و غیرمستقیم از طریق قصد موثر هستند ولی سواد مالی تأثیری بر رفتار استفاده از کارت اعتباری ندارد.

کلید واژه ها: هوش مالی، مالی رفتاری، کارت های اعتباری، بانک ملت

۱. مقدمه

سواد مالی توسط بنیاد مالی تحقیق در آموزش انگلستان توانایی قضاوت آگاهانه و تصمیم گیری موثر در استفاده از منابع پولی و مدیریت آن تعریف شده است (Kamil, Rosidah و Siti

Zaleha 2014). امروزه درک مفاهیم و مهارت های مرتبط با سواد و هوش مالی به سبب اینکه مصرف کننده را برای بقاء در جامعه مدرن و مقاومت در برابر تنوع و پیچیدگی محصولات و خدمات مالی موجود، توانا سازد، ضروری شده است. می توان چنین بیان نمود که داشتن مهارت های مالی در دهه اخیر مهم تر نیز شده است، زیرا با وجود بازارهای مالی پیچیده و رقابت شدید بین موسسات اعتباری برای بدست آوردن سهم بازار بیشتر، تامین اعتبار آسانتر شده و سهولت امکان دسترسی به وام های مختلف و سایر طرق پرداخت منجر به افزایش پرداخت برای مصرف و رشد سریع سطح بدهی افراد و خانواده ها شده است. بدین لحاظ داشتن سواد مالی یک مبنای ضروری برای پیشگیری و حل مسائل مالی است و به نوبه خود برای داشتن زندگی موفقیت آمیز، سالم و شاد حیاتی است.

هوش مالی بخشی از هوش کلی افراد است که برای حل مشکلات مالی از آن استفاده می کنند. مشکلات مالی رایج در دنیای امروز، تطبیق نداشتن درآمدها و هزینه های زندگی، نداشتن خانه شخصی، بدهکاری، هزینه های ماشین، هزینه های بهداشتی و درمانی و ... است که با استفاده از هوش مالی می توان آنها را برطرف کرد (دیانتی دیلمی و حنیفه زاده، محمد ۱۳۹۴). بسیاری از افراد با وجود اهمیت آشکار سواد مالی، به دنبال ارتقاء هوش مالی خود نیستند. شواهد نشان می دهد که تعداد زیادی از افراد از درک مفاهیم ابتدایی مالی نیز عاجز می باشند. به طور کلی، عموم مردم نمره ضعیفی در زمینه سواد مالی دارند و قادر به درک ابزارهای مالی نیستند. یکی از عمده مشکلات ایجاد شده برای بسیاری از افراد به دلیل فقدان موثر هوش و سواد مالی در رفتار آنان در رابطه با کارت های اعتباری رخ می دهد (Kamil, Rosidah و Siti Zaleha 2014).

مدت هاست استفاده از کارت های اعتباری به عنوان جایگزینی برای پول نقد، عمومیت یافته است. عرضه کارت اعتباری در بازار به ویژه در بخش خدمات مالی رونق یافته و به عنوان درصدی از GDP اکثر کشورهای پیشرفته می باشد. از سویی افزایش استفاده از کارت های اعتباری، مشتریان با ریسک های اعتباری و بدهی کارت مواجه می شوند. در اکثر کشورها، بدهی کارت اعتباری و شواهد اجتماعی - اقتصادی آن، توسط سهامداران از جمله رسانه جمعی، بدنه قانونی، فراهم کننده خدمات، انجمن علمی و گروه های حامی مصرف کننده مورد توجه قرار

گرفته است. بنابراین انجام تحقیقی که هوش مالی استفاده کنندگان از کارتهای اعتباری با هدف شناخت رفتار آنها و برنامه ریزی برای اقدام مناسب جهت استفاده بهینه مشتریان از کارتهای اعتباری می تواند از اهمیت بالایی برخوردار باشد. با شناسایی ارتباط بین هوش مالی و ابعاد آن از جمله سواد مالی با رفتار مشتریان در استفاده از خدمات بانکی به ویژه کارتهای اعتباری، مسئولان و تصمیم‌گیران بانک می‌توانند برنامه‌ریزی‌های مناسبی برای ارتقاء سطح سواد مالی مشتریان با هدف افزایش تقاضای آنها برای دریافت خدمات مالی بانک تدوین و اجرا نمایند. بدین منظور این مقاله با هدف شناخت رفتار مشتریان و برنامه ریزی برای اقدام مناسب جهت استفاده بهینه مشتریان از کارتهای اعتباری و در نهایت ارائه برنامه ریزی مناسبی برای صدور و پیگیری بکارگیری این کارتها توسط مشتریان انجام پذیرفته است.

بدین منظور در این مقاله، از تئوری رفتار برنامه ریزی استفاده و با کمک از معادلات ساختاری ارتباط هوش، سواد، رفتار مالی و آموزش مالی بر نحوه استفاده از کارتهای اعتباری بررسی شده است. در ادامه مقاله، مبانی نظری و پیشینه پژوهش بررسی و با ارائه فرضیات و متغیرهای پژوهش، روش انجام پژوهش ذکر می‌گردد.

۲. مبانی نظری و مروری بر پیشینه پژوهش

• تئوری رفتار برنامه ریزی شده^۱:

تئوری رفتار برنامه ریزی شده در سال ۱۹۸۷ توسط فیشن و آیزن مطرح گردید (Ajzen 1991). این نظریه به عنوان یکی از مهمترین نظریه‌های رفتاری، در پژوهش‌های مختلف در تبیین نوع رفتار افراد و مهمترین عوامل موثر بر آن مورد استفاده قرار می‌گیرد (زند حسامی و پروینچی ۱۳۹۳).

این تئوری از نگرش، هنجارهای انتزاعی، کنترل رفتاری درک شده، قصد و رفتار تشکیل شده است. نظریه رفتار برنامه ریزی شده به صورت کلی بیان می‌دارد که افراد منطقی بوده و پیش از

انجام عملی خاص پیامدهای آن را ارزیابی و بررسی می‌کنند (جواد زاده، و غیره ۱۳۹۴). بر اساس این نظریه قصد، پیش‌گویی کننده رفتار افراد می‌باشد.

به صورت دقیق تر قصد افراد برای انجام یک رفتار توسط سه عامل یعنی، عقیده فرد درباره اینکه رفتار مورد نظر نتیجه‌ای به دنبال خواهد داشت و ارزیابی این نتیجه توسط فرد (عقاید رفتاری)، عقیده درباره انتظارات هنجاری دیگران و انگیزه فرد برای تطبیق با این انتظارات (عقاید هنجاری) و عقیده درباره وجود عوامل تسهیل کننده یا موانع انجام رفتار و قدرت درک شده درباره هر یک از این عوامل، هدایت می‌گردد (Godin and Kok 1996). مطالعات فراوانی با استفاده از این نظریه برای اثبات نوع رفتار افراد در حوزه‌های گوناگون انجام پذیرفته است.

بشیریان و همکاران در مقاله‌ای با عنوان " کاربرد تئوری رفتار برنامه ریزی شده در پیشبینی فاکتورهای مؤثر بر سوء مصرف مواد در نوجوانان " با استفاده از تئوری نتیجه گرفته اند که استفاده از تئوری‌های آموزش بهداشت می‌تواند در پیش بینی برنامه ریزی جهت تغییر رفتارهای پرخطر کمک نماید. همچنین آنها ذکر کرده اند از تئوری رفتار برنامه ریزی شده میتوان به طور مؤثری برای برنامه ریزی و مداخله جهت پیشگیری از سوء مصرف مواد در نوجوانان استفاده نمود (بشیریان، و غیره ۱۳۹۱).

در مطالعه‌ای دیگر حسامی و پروینچی با استفاده از تئوری رفتار برنامه ریزی شده به مطالعه قصد خرید سبز مصرف‌کننده و رفتار خرید آنها پرداخته اند. نتایج حاصل از مطالعه آنها نشان می‌دهد که نگرش نسبت به مسائل زیست‌محیطی مهم‌ترین عامل پیش‌بینی‌کننده رفتار است. همچنین طبق یافته‌ها، مشاهده می‌شود که هنجارهای ذهنی، نگرش نسبت به مسائل زیست‌محیطی بر قصد خرید سبز تاثیرگذار بوده و قصد خرید سبز بر رفتار سبز تاثیر مثبتی دارد (زند حسامی و پروینچی ۱۳۹۳).

• هوش مالی^۲:

کیوساکی برای نخستین بار ایده و مفهوم "هوش مالی" را به روشنی مطرح کرد. هوش مالی از نظر کیوساکی از پنج جزء کسب پول بیشتر، حفاظت از پول؛ بودجه بندی و برنامه ریزی برای

پول، استفاده از پول به عنوان ابزار اهرم و ارتقاء اطلاعات مالی تشکیل می شود (کیوساکی ۱۳۹۳).

از سوی دیگر سواد مالی توسط بنیاد مالی تحقیق در آموزش انگلستان به شرح ذیل تعریف شده است: "توانایی قضاوت آگاهانه و تصمیم گیری موثر در استفاده از منابع پولی و مدیریت آن (Kamil, Rosidah و Siti Zaleha 2014)". پس از طرح این موضوع، مبحث سواد مالی مبدل به یک موضوع بسیار مهم تحقیقاتی شد، بطوریکه ابتدا در کشورهای انگلستان و آمریکا و متعاقب آن در سایر کشورها از جمله استرالیا، هلند، ایتالیا، مالزی و... مورد توجه پژوهشگران قرار گرفت. تأیید این مدعا تعداد زیادی از مطالعات در این حوزه و اجرای برنامه‌های آموزشی متعدد در راستای ارتقاء سواد مالی در کشورهای مختلف به ویژه آمریکاست، به نحویکه تقریباً اغلب ایالت‌های این کشور سر فصل مصوب سواد مالی داشته و علاوه بر آن مجمعی به نام جامپ استارت در آمریکا وظیفه توسعه و بهبود سواد مالی را به عهده گرفته و هر ۲ سال یکبار نسبت به انجام آزمون ادواری سواد مالی و گزارش نتایج آن اقدام می نماید. در انگلستان نیز مفاهیم مالیه شخصی (سواد مالی) به عنوان بخشی از برنامه آموزشی ملی مدنظر قرار گرفته و در استانداردهای آموزش ملی وارد شده است (Pang 2010).

چارچوب نظری تحقیق براساس دو تئوری اصلی هوش مالی که توسط کیوساکی و رفتار برنامه ریزی شده که توسط آیزن ارایه شد، تدوین شده است. تئوری رفتار برنامه ریزی شده از تئوری عمل منطقی منشاء گرفته است که تئوری عمل منطقی نیز کاربرد تئوری دیگری به نام تئوری انتظار- ارزش می باشد (Ajzen 1991).

تئوری انتظار ارزش از دو ناحیه پژوهشی بوجود آمدند. ۱- بررسی های روانشناسی اجتماعی درباره روابط بین نگرش، اعتقادات و رفتار و ۲- تئوری تصمیم گیری رفتاری. فرضیه اصلی در تئوری انتظار ارزش اصل نیل به حداکثر است. پاسکال به طور رسمی در سال ۱۹۶۹ اعلام کرد، ارزش مورد انتظار برای عمل خاص جبری پیامدهای بالقوه یا نتایج آن و ارزش‌های هر پیامد و ترتیب و توالی آنها می باشد. تئوری انتظار ارزش به دنبال توصیف اینکه چگونه مردم تصمیم می گیرند نمی باشد، بلکه این تئوری روشی برای تعریف عملی و ارزیابی سیستماتیک اجزای تصمیم گیری برای انجام رفتار خاص ارائه می دهند (Hacking 1972).

یعقوب‌نژاد و همکاران، الگویی جهت سنجش سواد مالی دانشجویان ایرانی با استفاده از روش دلفی فازی ارائه نمودند. نتایج پژوهش آنها نشان داد سوالات منتخب حاصل از اجماع خبرگان در بردارنده مفاهیم متنوعی از جمله ارزش زمانی پول، مالیات، سرمایه گذاری در سهام و اوراق مشارکت، تورم، بانکداری الکترونیک، طرق مختلف استقراض، بیمه و بازنشستگی و... هستند (یعقوب نژاد، نیکومرام و معین الدین ۱۳۹۰).

در تحقیقی دیگر که توسط گنجویی و نایب‌زاده انجام گرفته است، ابتدا نقش و جایگاه اعتقادات مذهبی و دینی و تاثیرات مذهب بر زندگی افراد بیان شده است، سپس ضرورت و اهمیت سواد مالی بر تصمیم‌گیری‌های اقتصادی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است و براساس پژوهش‌های میدانی انجام شده، نظرات دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد دانشگاه‌های مختلف کشور در خصوص سواد مالی و آموزه های اسلامی مورد بررسی قرار گرفته است. نتایج نشان می دهند که دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد در حال تحصیل در دانشگاه های کشور، برای اعتقادات مذهبی خود شأن بالایی قائلند و از لحاظ نگرش دینی اکثریت دانشجویان سعی بر حفظ اعتقادات خود دارند اما از لحاظ اقتصادی و مالی بیشتر دانشجویان کشور با احکام اسلامی در این زمینه آشنایی لازم را ندارند (گنجویی و نایب زاده ۱۳۹۳).

در تحقیقی دیگر که توسط دیانتی و حنیفه‌زاده با عنوان بررسی سطح سواد مالی خانواده های تهرانی و عوامل مرتبط با آن انجام گرفته است . در آن مقاله وضعیت سواد مالی خانواده های تهرانی و عوامل مرتبط با آن از طریق توزیع پرسشنامه بین ۴۱۰ خانوار مورد بررسی قرار گرفت. نتایج بدست آمده نشان می دهد که وضعیت سواد مالی این افراد در حد مطلوبی نیست و نیازمند و علاقمند به بهره مندی از راهنمایی متخصصانی با عنوان " مشاور مالی خانواده " هستند. درضمن علاوه بر بررسی وضعیت سواد مالی، به عواملی چون سن، جنس، میزان تحصیلات، میزان درآمد، رشته تحصیلی، انباشت سرمایه و محل سکونت (هر یک به عنوان یک فرضیه مستقل) پرداخته و روابط بین آنها را بررسی نموده که وجود ارتباط بین آنها و سواد مالی تایید شده است (دیانتی دیلمی و حنیفه زاده، محمد ۱۳۹۴).

در مطالعه ای دیگر، تحقیقی توسط کامیل و همکاران در سال ۲۰۱۴ با عنوان بررسی نقش هوش مالی (FIQ) در تبیین رفتار استفاده از کارت های اعتباری: یک چارچوب مفهومی انجام گرفته است. هدف از این مطالعه، توسعه یک مدل از هوش مالی و اندازه گیری آن، بحث از نظر اثر آن بر قصد رفتاری نسبت به هزینه های کارت اعتباری و رفتار بازپرداخت جوانان مالزی بوده است (Kamil, Rosidah and Siti Zaleha 2014).

تحقیقی توسط بنهایون و همکارانش با عنوان هوش مالی در پیش بینی ریسک ارزش اعتباری شرکت انجام گرفته است. تحقیق حاضر در جستجوی کشف مفید بودن شاخص های مالی در اندازه گیری سلامت مالی شرکت ها و چگونگی استفاده از این ویژگی های مرتبط برای طراحی هوشمندی راه حل مالی برای سرمایه گذاران و موسسه های مالی جهت پیش بینی بحران های مالی است. این تحقیق ۲۰ شرکت در طول سه سال با ۳۹ شاخص مالی انتخاب شدند و از روش تحلیل عاملی اصلی برای کاهش ابعاد ماتریس ورودی به ۸ عامل سلامت مالی شرکت را تحت تأثیر قرار می دهند استفاده شد. نتایج نشان می دهند مدل SVM دقت خوبی داشته و راه حل های مالی هوشمندانه ای برای سرمایه گذاران و موسسه های مالی فراهم می کند (Benhayoun, et al. 2013).

تحقیق دیگری توسط پارکر و تیلور در سال ۲۰۱۰ با عنوان هوش مالی: قیمتی که ارزش پرداخت دارد؟ انجام گرفته است. این مقاله به بررسی ارزیابی هایی می پردازد که امنیت آنها بهم خورده است. بررسی ها نشان می دهند این مقیاس ها، نتیجه ضروری تغییر امنیت محیطی بوده و ناچاراً منجر به قیمت می شوند (Parker and Taylor 2010).

دوراک وهنلی در پژوهشی به سنجش سواد مالی کارکنان دانشکده علوم انسانی در یک دانشگاه نیویورک پرداختند. نتایج نشان داد شرکت کنندگان درک مناسب از سازوکار برنامه بازنشستگی خود داشتند ولی دانش کافی برای ایجاد تمایز بین گزینه های مختلف سرمایه گذاری ارائه شده در طرح های بازنشستگی را نداشتند. نمره متوسط سواد مالی مشارکت کنندگان ۴۹٪ بود و مهمترین مولفه تعیین کننده سواد مالی سطح تحصیلات افراد بود (Dvorak و Hanley 2010). صبری و همکارانش در سال ۲۰۱۰ در پژوهشی به بررسی رابطه سواد مالی با متغیرهای جمعیت-شناختی، سطح آموزش دانشگاهی و تجارب مصرف در کودکی در بین ۲۵۱۹ دانشجوی مالزیایی

پرداختند. بر اساس نتایج این تحقیق، میانگین نمره سواد مالی کل دانشجویان ۱۱/۷ از ۲۵ بود که این موضوع نشان دهنده سطح پایین سواد مالی دانشجویان مالزیایی بوده است (sabri, et al. 2010).

تحقیقی توسط تدیکا و آسونگو با عنوان تأثیر هوش بر توسعه مالی انجام گرفته است. در این تحقیق همبستگی بین هوش و توسعه مالی در ۱۲۳ کشور براساس داده‌های جمع آوری شده بین سالهای ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۰، تأیید شده است (Kodila-Tedika and Asongu 2015). در مقاله ای دیگر، فاراح به بررسی عوامل و فاکتورهای موجود و موثر بر قصد تعویض بانک ها توسط مشتریان با استفاده از نظریه رفتار برنامه ریزی شده و مالی رفتاری پرداخته است. در این مقاله با استفاده از معادلات ساختاری، تحلیلی بر روی بیش از ۵۰۰ صاحب حساب در دو بانک در کشور اسپانیا در سال ۲۰۰۹ انجام پذیرفته و در نهایت نتایج نشان می دهند که قصد تعویض بانک ها رابطه مستقیم و معناداری را باورهای رفتاری فرد، هنجارها و نگرش های وی و هنجارهای ذهنی مشتری دارد (Farah 2017).

۳. فرضیه های پژوهش

فرضیه اصلی: هوش مالی بر رفتار استفاده از کارت‌های اعتباری در میان مشتریان شعب بانک ملت در شهر تهران موثر است.

فرضیه های فرعی:

فرضیه فرعی ۱: سواد مالی بر رفتار استفاده از کارت‌های اعتباری موثر است.

فرضیه فرعی ۲: رفتار مالی بر رفتار استفاده از کارت‌های اعتباری موثر است.

فرضیه فرعی ۳: آموزش مالی بر رفتار استفاده از کارت‌های اعتباری موثر است..

۴. روش شناسی پژوهش

پژوهش حاضر بر حسب هدف، از نوع کاربردی است و از نظر روش به شیوه پیمایشی با رویکرد علی می‌باشد. برای تدوین ادبیات نظری و پیشینه پژوهش از روش کتابخانه‌ای و جهت گردآوری داده‌ها از جامعه آماری و برای بررسی فرضیه‌ها با استفاده از پرسشنامه از روش میدانی استفاده شده است. همچنین در پژوهش حاضر از روش نمونه گیری تصادفی ساده استفاده شده است.

جامعه آماری این پژوهش، مشتریان شعب بانک ملت در شهر تهران می‌باشند که دارای کارت اعتباری از بانک هستند. براساس اطلاعات دریافتی از سرپرستی شعب بانک ملت، تعداد این مشتریان برابر ۳۶۰۰ نفر در پاییز ۱۳۹۶ می‌باشد. روش نمونه‌گیری در این تحقیق بصورت نمونه‌گیری تصادفی ساده می‌باشد، زیرا همه افراد جامعه شانس انتخاب شدن را دارند و این شانس برای همه مساوی است و قابلیت تعمیم نتایج در آن زیاد می‌باشد. با توجه به محدود بودن جامعه آماری از فرمول کوکران جهت تعیین حجم نمونه استفاده شده است. بنابراین تعداد نمونه آماری در سطح خطای ۵ درصد برابر با ۳۴۷ نفر می‌باشد.

$$n = \frac{\frac{z^2 pq}{d^2}}{1 + \frac{1}{N} \left(\frac{z^2 pq}{d^2} - 1 \right)} = \frac{\frac{1.96^2 * 0.5 * 0.5}{0.01^2}}{1 + \frac{1}{3600} \left(\frac{1.96^2 * 0.5 * 0.5}{0.05^2} - 1 \right)} = 347.2 \cong 347$$

در این پژوهش به منظور گردآوری داده‌ها از پرسشنامه استاندارد استفاده می‌شود. این پرسشنامه به صورت طیف لیکرت ۵ گزینه‌ای طراحی شده است.

ردیف	متغیرها	مولفه‌ها	تعداد گویه	حداکثر نمره	حداقل نمره	نویسنده	طیف مورد استفاده
۱	هوش مالی	سواد مالی	۶	۳۰	۶	کامیل و همکاران (۲۰۱۴)	خیلی کم ☐
		رفتار مالی	۵	۲۵	۵		کم ☐
		آموزش مالی	۴	۲۰	۴	بایراکداراوغل ی و بوتان (۲۰۱۴)	متوسط ☐
							زیاد ☐
۲	قصد ^۳	-	۸	۴۰	۸	آیزن(۲۰۰۶)	خیلی زیاد ☐

	آیزن (۲۰۰۶)	۵	۲۵	۵	-	رفتار استفاده ^۴	۳
		۲۸	۱۴۰	۲۸	جمع کل		

در این پژوهش برای تعیین روایی/ اعتبار پرسشنامه ابتدا از روش اعتبار صوری (ظاهری) و سازه استفاده شد. در اعتبار صوری مواردی که انتظار می‌رود یک مفهوم را اندازه‌گیری کنند، نشان می‌دهد و اینکه آیا ابزار همان چیزی را که از نام آن استنباط می‌شود، می‌سنجد؟ (خاکی ۱۳۸۴). به این منظور، پس از تدوین پرسشنامه استاندارد، سوالات از لحاظ صوری با بومی سازی و تغییراتی در آن مورد بررسی قرار گرفت و سپس اصلاحات لازم در پرسشنامه اعمال و پرسشنامه طراحی گردید. همچنین در با استفاده از آزمون لاوشه^۵، ضرایب CVR با بهره‌گیری از نظرات ۱۵ خبره استخراج و به ترتیب زیر ارائه شده است. بر اساس این مدل، اگر ضرایب بدست آمده حاصل از مقدار ۰,۴۹ بیشتر باشد وجود سوالات الزامی به نظر می‌رسد (Lawshe 1975). ضرایب CVR بر اساس معادله زیر محاسبه شده است. در این معادله، در این رابطه n_e تعداد خبرگانی هستند که وجود سوال (گویه) را در پرسشنامه ضروری دانسته و N تعداد کل خبرگان است.

$$CVR = \frac{n_e - \frac{N}{2}}{\frac{N}{2}}$$

نتایج ضرایب CVR، حاصل از نظرات خبرگان در جدول ۱ ارائه شده است.

جدول ۱: ضریب CVR

گویه	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰
ضریب CVR	۰,۶	۰,۷۳	۰,۶	۰,۶	۰,۶	۰,۷۳	۰,۶	۰,۷۳	۰,۶	۰,۶
گویه	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰

^۴ Behavior

^۵ Lawshe

۱	۰,۸۷	۱	۰,۸۷	۱	۰,۷۳	۰,۷۳	۰,۷۳	۰,۶	۰,۷۳	ضریب CVR
		۲۸	۲۷	۲۶	۲۵	۲۴	۲۳	۲۲	۲۱	گویه
		۱	۱	۱	۰,۸۷	۰,۸۷	۱	۰,۸۷	۱	ضریب CVR

به منظور بررسی پایایی پرسشنامه، با استفاده از روش آلفای کرونباخ و پرسشنامه‌های جمع آوری شده ۳۰ نفر اولیه از جامعه آماری، مقدار آلفای کرونباخ پرسشنامه تحقیق برابر ۰/۹۶۲ بدست آمده است. همچنین برای روایی سازه آن از آزمون KMO (کفایت نمونه‌گیری) استفاده گردید. چنانچه مقادیر این شاخص نزدیک به ۱ باشد، داده‌های مورد نظر برای تحلیل عاملی مناسب هستند و در غیراینصورت (معمولا کمتر از ۰/۵۰) نتایج تحلیل عاملی برای داده‌های مورد نظر چندان مناسب نیستند. شاخص KMO برابر ۰/۷۳۷ با سطح معناداری ۰/۰۰۰ می‌باشد. از آنجایی که نتیجه آزمون KMO برای پرسشنامه بیشتر از ۵۰ درصد است یعنی تعداد نمونه انتخابی برای سنجش دقیق این پرسشنامه کفایت می‌کند و همچنین از آنجایی که میزان سطح معناداری کمتر از ۵ درصد است نتیجه آزمون بارتلت نیز حاکی از آن است که اجرای تحلیل عاملی بر پایه ماتریس همبستگی قابل توجیه است. لذا از حذف سوال و گردش مجدد پرسشنامه اجتناب کرده و روایی پرسشنامه مورد تأیید قرار گرفت.

به منظور تحلیل داده‌ها و آزمون فرضیه‌های تحقیق از روش مدل‌یابی معادلات ساختاری استفاده شده است. مدل‌یابی معادلات ساختاری یک رویکرد آماری جامع برای آزمون فرضیه‌هایی درباره روابط بین متغیرهای مشاهده شده و مکنون است، که به عنوان تحلیل ساختاری کوواریانس، مدل‌یابی علی و همچنین لیزرل نامیده شده است. اما اصطلاح غالب مدل‌یابی معادله ساختاری یا به طور خلاصه SEM، است. به منظور شناخت میزان همخوانی داده‌های تجربی و مدل مفهومی از شاخص‌ها و معیارهای متفاوتی همچون شاخص‌های AGFI (نیکوئی برازش تعدیل یافته) و GFI، شاخص RMSEA (ریشه میانگین مربعات خطاهای تخمین)، مجذور کای، شاخص‌های NFI (برازش هنجار شده یا همان بنتلر بنت) و CFI (برازش مقایسه‌ای) استفاده شده است.

۵. متغیرهای پژوهش و مدل مفهومی

متغیر مستقل: متغیر مستقل پژوهش حاضر، هوش مالی با ابعاد سواد مالی، رفتار مالی و آموزش مالی می‌باشد.

هوش مالی: هوش مالی در واقع دانش و مهارت بدست آمده از درک اصول مالی و حسابداری برای استفاده در دنیای کسب و کار است (Kamil, Rosidah و Siti Zaleha 2014).

سواد مالی: درک دانش مالی و توانایی استفاده از دانش درک شده برای انجام تصمیمات مالی شخصی می‌باشد (Kamil, Rosidah و Siti Zaleha 2014).

رفتار مالی: اقدامات مدیریت مالی ناشی از مهارت‌های مدیریت مالی برای فعالیت‌های برنامه‌ریزی مالی (Kamil, Rosidah و Siti Zaleha 2014).

آموزش مالی: آموزش مالی می‌تواند به حفظ طرح‌ها، مدیریت بدهی و تصمیم‌گیری سرمایه‌گذاری افراد کمک نماید (Kamil, Rosidah و Siti Zaleha 2014).

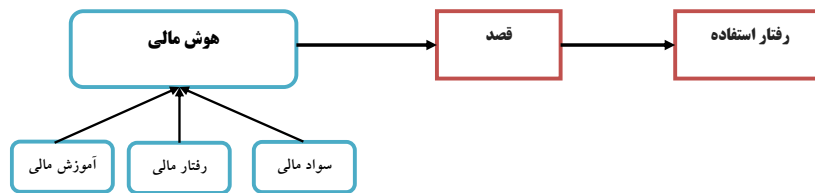
متغیر میانجی:

قصد رفتاری: برنامه‌ریزی برای انجام چیزی قبل از انجام واقعی آن و تمایل و امکان اجرا در پیشامدهای پیشرو می‌باشد (Kamil, Rosidah و Siti Zaleha 2014).

متغیر وابسته:

متغیر وابسته پژوهش حاضر رفتار استفاده می‌باشد.

مدل مفهومی تحقیق حاضر براساس شاخص‌های ارائه شده در تحقیق کامیل و همکاران و بایراکداراوغلی و بوتان درخصوص متغیر مستقل هوش مالی و ابعاد آن (سواد مالی، رفتار مالی و آموزش مالی) (Kamil, Rosidah و Siti Zaleha 2014) و تحقیق آیزن درخصوص متغیر میانجی قصد و متغیر وابسته رفتار استفاده از نظریه مدل رفتار برنامه‌ریزی شده (Ajzen 1991)، مطابق با نمودار ۱ تدوین گردیده است.

نمودار ۱: مدل مفهومی پژوهش

۶. یافته های پژوهش

برای تجزیه و تحلیل داده های جمع آوری شده آمار تحلیلی به دو صورت آمار توصیفی و استنباطی استفاده و با استفاده از آمار توصیفی، شناختی از وضعیت و ویژگی های جمعیت شناختی پاسخ دهندگان حاصل و در ادامه با استفاده از آمار استنباطی این تحقیق به بررسی فرضیات تحقیق پرداخته شده است.

آمار توصیفی:

بر اساس پرسشنامه جمع آوری شده و تحلیل توصیفی داده های مذکور از تعداد ۳۴۷، ۱۹۹ نفر از پاسخ دهندگان را زن و مابقی آنها را مرد تشکیل داده است. بیشترین افراد دارای مدرک فوق دیپلم بوده و مابقی در مقاطع تحصیلی متفاوت دیگر قرار داشته اند. بر همین اساس، بیشترین افراد (۲۱۵ نفر) از نمونه آماری معادل ۶۲ درصد در گروه سنی ۲۱ تا ۳۰ سال می باشند و کمترین آن معادل ۷/۲ درصد زیر ۲۰ سال می باشند.

از مجموع نمونه آماری، حدود ۹۷/۱ درصد از پاسخگویان صاحب کارت اعتباری بانک ملت بوده و ۲/۹ درصد فاقد کارت اعتباری ملت می باشند. این در صورتی است که حدود ۹/۷ درصد از پاسخگویان صاحب کارت اعتباری سایر بانکها نیز بوده اند. در ادامه یافته های توصیفی مقاله، شاخص های آماری مانند میانگین، انحراف معیار، ضریب پراکندگی برای کلیه متغیرهای تحقیق در جدول ۲ ارائه شده است. متغیر رفتار مالی دارای بیشترین میانگین (۳/۷۹) و متغیر رفتار استفاده کمترین میانگین (۳/۳۲) دارند. بر اساس جدول ۲ ضریب پراکندگی متغیر هوش مالی از بین شاخص ها کمترین می باشد (۱۴/۰۳)، که نشان دهنده اتفاق آرای بالای نمونه می باشد و رفتار استفاده دارای بیشترین ضریب پراکندگی (۲۳/۲۶) و کمترین اتفاق آرا می باشد.

جدول ۲: شاخص های توصیفی متغیرهای مدل تحقیق

ضریب پراکندگی	انحراف معیار	میانگین	درصد فراوانی	فراوانی پاسخهای متوسط به بالا	شاخص های آماری متغیر	
۱۶/۲۰	۰/۵۶	۳/۴۴	۸۳/۳	۲۸۹	سواد مالی	هوش مالی
۱۵/۲۲	۰/۵۸	۳/۷۹	۹۵/۷	۳۳۲	رفتار مالی	
۱۸/۸۹	۰/۷۰	۳/۷۰	۹۳/۷	۳۲۵	آموزش مالی	
۱۴/۰۳	۰/۵۱	۳/۶۵	۸۸/۲	۳۰۶	هوش مالی	
۱۷/۵۴	۰/۶۱	۳/۴۶	۸۵/۹	۲۹۸	قصد	
۲۳/۲۶	۰/۷۷	۳/۳۲	۷۰/۹	۲۴۶	رفتار استفاده	

آماري استنباطي :

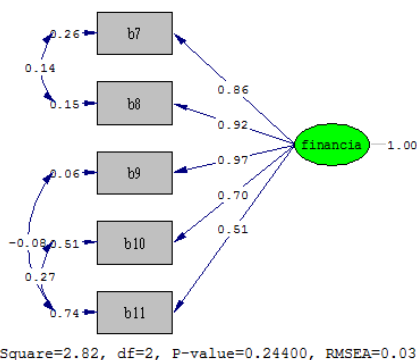
در ابتدا، از آزمون معتبر کلموگروف-اسمیرنف برای بررسی فرض نرمال بودن داده‌های پژوهش استفاده شده است. بر اساس نتیجه این آزمون به دلیل اینکه sig (سطح معناداری) بدست آمده برای تمامی متغیرها بزرگتر از $۰/۰۵$ است لذا می توان نتیجه گرفت توزیع داده های تمامی متغیرها نرمال می باشد.

به منظور محاسبه همبستگی بین کلیه متغیرهای تحقیق، به دلیل نرمال بودن توزیع داده ها از آزمون همبستگی پیرسون استفاده شده است. بر اساس این آزمون، سطح معناداری (sig) آزمون برای رابطه تمامی متغیرها کمتر از $۰/۰۱$ به دست آمد و همبستگی در سطح اطمینان ۹۹ درصد معنادار شناخته شد. لذا می توان گفت فرض صفر (H_0) آماری مبنی بر عدم ارتباط دو به دوی متغیرها با هم رد و فرض مقاله مبنی بر ارتباط آنها تأیید می شود. از بین متغیرها هوش مالی با قصد، بیشترین همبستگی ($۰/۶۸۴$) و رفتار مالی با رفتار استفاده کمترین همبستگی دارا می باشند ($۰/۵۰۶$).

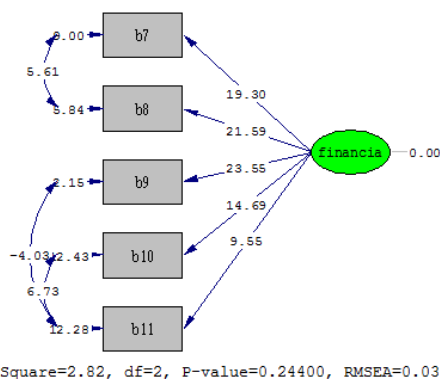
تحلیل عاملی تاییدی متغیرهای تحقیق :

در ادامه، تحلیل عاملی تأییدی متغیرهای تحقیق انجام گرفته است. از این رو با استفاده از تحلیل عاملی تأییدی ساختار کلی پرسشنامه‌های تحقیق مورد روائی سنجی محتوایی قرار گرفته است. برای تحلیل عاملی تأییدی و مدلیابی معادلات ساختاری، بارعاملی استاندارد و آماره t محاسبه شده است. بدین منظور تحلیل عاملی تأییدی سواد مالی، رفتار مالی، آموزش مالی، هوش مالی، قصد و رفتار استفاده انجام پذیرفت.

بر این اساس، بار عاملی تمامی سوالات مربوط به متغیرهای پژوهش بالاتر از $0/3$ بوده و مطلوب ارزیابی شده اند. همچنین در این خصوص، بار عاملی آماره t شاخص‌های سنجش مورد مطالعه، در سطح اطمینان 5% مقداری بزرگتر از $1/96$ می‌باشد که از این رو همبستگی‌های مشاهده شده نیز معنادار به نظر می‌رسد. به عنوان نمونه، از بین متغیرهای تحقیق، تحلیل عاملی تأییدی مدل رفتار مالی شکل ۱ و مدل تحلیل عاملی تأییدی رفتار مالی با عدد معناداری در شکل ۲ ارائه شده است.

شکل ۱ - تحلیل عاملی تأییدی مدل رفتار مالی با ضرایب استاندارد

شکل ۲ - مدل تحلیل عاملی تأییدی رفتار مالی با عدد معناداری

در راستای بررسی تناسب مدل های ایجاد شده با داده های جمع آوری شده، آزمون های مختلف نیکویی برازش انجام شده است که همگی برازش مناسب مدل ها را نشان می دهند. به عنوان مثال، شاخص های نیکویی برازش مدل رفتار مالی در جدول ۳ ارائه شده است.

جدول ۳ - شاخص های نیکویی برازش مدل رفتار مالی

IFI	NNFI	NFI	AGFI	GFI	RMSEA	SRMR	CMIN/DF	شاخص برازندگی
>0.9	>0.9	>0.9	>0.9	>0.9	<0.08	<0.08	<3	مقادیر قابل قبول
1.00	1.00	1.00	0.98	1.00	0.034	0.005	1.41	مقادیر محاسبه شده

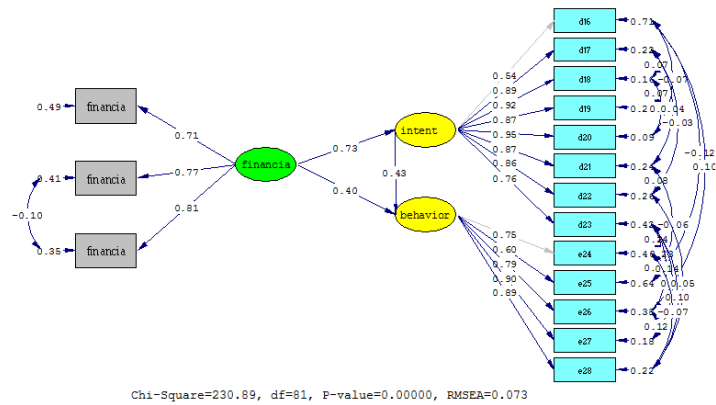
بر این اساس، به عنوان نمونه، نتایج تحلیل عاملی تأییدی مدل رفتار مالی در **Error!** **Reference source not found.** ارائه شده است.

جدول ۴ : نتایج تحلیل عاملی تأییدی مدل رفتار مالی

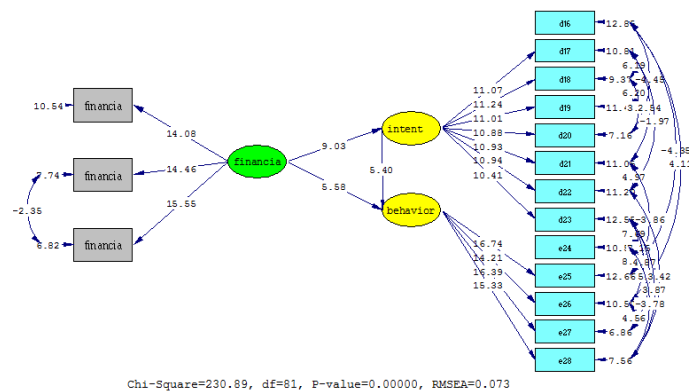
شماره سوال	کد سوال	ضریب استاندارد	عدد معناداری	تأیید یا رد رابطه
۷	b7	۰/۸۶	۱۹/۳۰	تأیید
۸	b8	۰/۹۲	۲۱/۵۹	تأیید
۹	b9	۰/۹۷	۲۳/۵۵	تأیید
۱۰	b10	۰/۷۰	۱۴/۶۹	تأیید
۱۱	b11	۰/۵۱	۹/۵۵	تأیید

آزمون فرضیه های پژوهش با استفاده از مدل یابی معادلات ساختاری :

مدل ساختاری تحقیق در حالت ضرایب استاندارد و عدد معناداری در شکل ۳ و شکل ۴ نشان داده شده است.

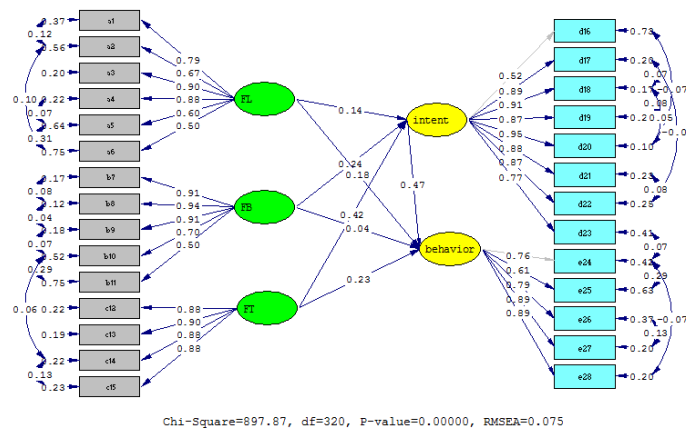

شکل ۳: مدل ساختاری تحقیق با ضرایب استاندارد

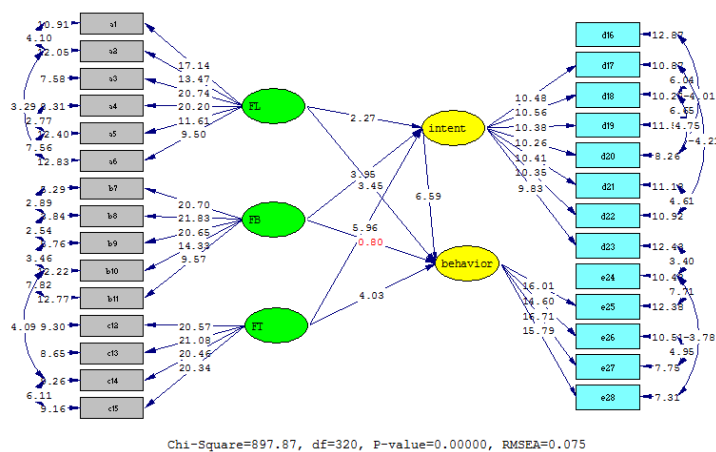

شکل ۴: مدل ساختاری تحقیق با عدد معناداری

با توجه به مدل تحقیق فرضیه اثر هوش مالی بر رفتار استفاده به صورت مستقیم (عدد معناداری ۵/۵۸) و غیر مستقیم از طریق قصد (عدد معناداری ۴/۶۳) تأیید شده است. مدل آزمون فرضیات فرعی در شکل ۵۵ و شکل ۶۶ آورده شده است.

شکل 5: مدل آزمون فرضیات فرعی تحقیق با ضرایب استاندارد

شکل 6: مدل آزمون فرضیات فرعی تحقیق با عدد معناداری

بر اساس مدل های ارائه شده، شاخص های برازش مدل ساختاری در **Error! Reference source not found.** ذکر شده که همگی در محدوده مناسبی قرار دارند لذا برازش مدل ساختاری مورد تأیید می باشد.

جدول 5: شاخص های برازش مدل ساختاری

IFI	NNFI	NFI	AGFI	GFI	RMSEA	SRMR	CMIN/DF	شاخص برازندگی
>0.9	>0.9	>0.9	>0.9	>0.9	<0.08	<0.08	<3	مقادیر قابل قبول
0.99	0.98	0.98	0.87	0.92	0.075	0.047	2.80	مقادیر محاسبه شده

همچنین نتایج آزمون مدل تحقیق، در **Error! Reference source not found.** آورده شده است. در خصوص فرضیه اصلی تحقیق، بر اساس نتایج حاصل از مدلیابی معادلات ساختاری ضریب استاندارد اثر مستقیم هوش مالی بر رفتار استفاده برابر $0/40$ ($5/58$) و معنادار است. اثر هوش مالی بر قصد استفاده برابر $0/73$ ($9/03$) و اثر قصد بر رفتار استفاده برابر $0/43$ ($5/40$) می باشد اثر غیر مستقیم هوش مالی بر رفتار استفاده از طریق قصد برابر $0/73 \times 0/40 = 0/31$ و معنادار می باشد. در نتیجه اثر کل هوش مالی بر رفتار استفاده برابر $0/71 = 0/40 + 0/31$ ($4/63$) و در سطح اطمینان ۹۵ درصد می توان گفت فرضیه صفر رد و فرضیه پژوهش (یا همان فرضیه یک) مبنی بر اثر هوش مالی بر رفتار استفاده تأیید می شود.

جدول ۶: نتایج آزمون فرضیات

روابط	کد گذاری در شکل	اثر مستقیم	اثر غیر مستقیم از طریق قصد	اثر کل	نتیجه آزمون
هوش مالی - رفتار استفاده	Financial INT-behavior	$0/40$ ($5/58$)	$0/31$ ($4/63$)	$0/71$ ($3/56$)	تأیید
سواد مالی - رفتار استفاده	FL-behavior	$0/18$ ($3/45$)	$0/07$ ($2/15$)	$0/25$ ($1/88$)	رد
رفتار مالی - رفتار استفاده	FB-behavior	$0/04$ ($0/80$)	$0/11$ ($3/38$)	$0/11$ ($3/38$)	تأیید
آموزش مالی - رفتار استفاده	FT-behavior	$0/23$ ($4/03$)	$0/20$ ($4/42$)	$0/43$ ($2/98$)	تأیید

همچنین، در خصوص آزمون فرضیات فرعی مساله بر اساس نتایج حاصل از مدلیابی معادلات ساختاری در **Error! Reference source not found.** فرضیه فرعی پژوهش مبنی بر اثر سواد مالی بر رفتار استفاده از طریق قصد بسیار کاهش و در واقع رد می شود. برخلاف این فرضیه، دیگر فرضیه های فرعی پژوهش مبنی بر اثر رفتار مالی بر رفتار استفاده و اثر آموزش مالی بر رفتار استفاده از طریق قصد تأیید می شوند.

سنجش وضعیت متغیرهای تحقیق:

به منظور بررسی مناسب بودن یا نبودن میزان متغیرهای تحقیق از دیدگاه پاسخگویان از آزمون T یک نمونه ای با نقطه برش ۳ ($\text{Test Value}=3$) استفاده شده است. فرضیات، قاعده

تصمیم‌گیری و نتایج این آزمون در ادامه آمده است. با توجه به جدول ۷ سطح معناداری برای آزمون تمامی متغیرها برابر صفر و کمتر از ۰/۰۵ محاسبه شده است. لذا فرضیه صفر (میانگین بعد یا مولفه مورد بررسی برابر ۳ است) رد و فرضیه پژوهش پذیرفته می‌شود. یعنی میانگین متغیرها برابر ۳ نیست و با آن تفاوت معناداری دارد. با توجه به اینکه میزان حد بالا و حد پایین هر دو برای تمامی متغیرهای مثبت و میزان میانگین بالاتر از ۳ می‌باشد (سواد مالی (۳/۴۴)، رفتار مالی (۳/۷۹)، آموزش مالی (۳/۷۰) و هوش مالی (۳/۶۵)، قصد (۳/۴۶) و رفتار استفاده (۳/۳۲)). در نتیجه می‌توان گفت تمامی متغیرها از نظر پاسخگویان در وضعیت مناسبی می‌باشند.

جدول ۷: مشخصات آماری نتایج آزمون‌ها

متغیر	میانگین	اماره آزمون	سطح معناداری	تفاوت میانگین	حد پایین	حد بالا
هوش مالی	سواد مالی	۳/۴۴	۱۴/۸۰	۰/۰۰۰	۰/۴۴	۰/۳۸
	رفتار مالی	۳/۷۹	۲۵/۵۳	۰/۰۰۰	۰/۷۹	۰/۸۵
	آموزش مالی	۳/۷۰	۱۸/۷۶	۰/۰۰۰	۰/۷۰	۰/۷۸
هوش مالی	۳/۶۵	۲۳/۵۴	۰/۰۰۰	۰/۶۵	۰/۷۰	
قصد	۳/۴۶	۱۴/۰۹	۰/۰۰۰	۰/۴۶	۰/۳۹	
رفتار استفاده	۳/۳۲	۷/۷۲	۰/۰۰۰	۰/۳۲	۰/۲۴	

۷. نتیجه‌گیری و بحث

بر اساس مدل ارائه شده در تحقیق و آزمون‌های صورت گرفته در بخش یافته‌های پژوهش، در خصوص نتایج حاصل از آزمون فرضیه اصلی مقاله، هوش مالی بر رفتار استفاده از کارت‌های اعتباری در میان مشتریان شعب بانک ملت در شهر تهران موثر است. در خصوص بررسی دیگر فرضیه‌های فرعی پژوهش می‌توان موارد زیر را عنوان نمود:
 - با حضور متغیر قصد می‌توان گفت فرضیه اثر سواد مالی بر رفتار استفاده از طریق قصد بسیار کاهش و در واقع رد می‌شود.

- با حضور متغیر قصد می توان گفت فرضیه اثر رفتار مالی بر رفتار استفاده از طریق قصد تأیید می شود.

- و در آخر نیز می توان گفت؛ با حضور متغیر قصد، فرضیه اثر آموزش مالی بر رفتار استفاده از طریق قصد تأیید می شود.

با توجه به تأثیر هوش مالی بر رفتار استفاده از کارت های اعتباری در میان مشتریان شعب بانک ملت در شهر تهران، بهتر است زمینه ای برای افزایش سطح سواد مالی مشتریان، نظیر طراحی و انتشار بروشورهای مدیریت مالی که مفاهیم اولیه مدیریت مالی و در ارتباط با سیستم مالی بانک را به زبان ساده توصیف نماید ایجاد گردد. همچنین برنامه ریزی برای برگزاری دوره های آموزشی تخصصی مالی به مشتریان به ویژه مشتریان وفادار بانک انجام پذیرد. در این راستا، ایجاد سامانه های هوشمند در سیستم خدمات رسانی بانک به منظور افزایش سطح سواد مالی مشتریان نیز مفید خواهد بود.

از سوی دیگر با توجه به تأثیر رفتار مالی بر رفتار استفاده از کارت های اعتباری در میان مشتریان شعب بانک ملت در شهر تهران، برگزاری دوره های آموزشی تخصصی برای مشتریان، به ویژه مشتریان وفادار با هدف افزایش سطح آگاهی آنها در مسایل مالی و قدرت تصمیم گیری های مالی آنها پیشنهاد می گردد. این امر می تواند به صورت مجازی با طراحی سامانه هایی در سیستم بانکی انجام بگیرد به طوریکه مشتریان از نتیجه تصمیم خود اطلاع پیدا کنند.

همچنین با توجه به تأثیر آموزش مالی بر رفتار استفاده از کارت های اعتباری در میان مشتریان شعب بانک ملت در شهر تهران، برگزاری دوره های آموزشی کوتاه مدت و تخصصی به صورت رایگان و انگیزشی با هدف افزایش سطح آموزش های مالی مشتریان به ویژه در ارتباط با نحوه سرمایه گذاری و دریافت تسهیلات مختلف از بانک پیشنهاد می گردد. در این خصوص، برگزاری همایش ها، سمینارها و نشست های تخصصی در خصوص مباحث مالی در ارتباط با خدمات مالی بانکها تأثیر گذار خواهد بود.

۸. یادداشت

برگردان انگلیسی تعدادی از کلمه ها و عبارات فارسی در مدل ارائه شده تحقیق در این قسمت ارائه شده اند.

- نگرش : Attitude
- نرم های ذهنی : Subjective Norms
- کنترل رفتاری درک شده : Perceive Behavioral Control
- قصد : Attitude
- رفتار : Behavior

۹. منابع

- Ajzen, Icek "The theory of planned behavior" *Organizational Behavior and Human Decision Processes*. شماره ۲ (۱۹۹۱): ۱۷۹-۲۱۱.
- Abdelouahid Lyhyaoui, Nesrin, Ikram Chairi, Amina ElGonnouni و "Financial Intelligence in Prediction of Firm's Creditworthiness Risk: Evidence from Support Vector Machine Approach" *Procedia Economics and Finance*. ۱۱۲-۱۰۳: (۲۰۱۳) ۵
- Dvorak, Tomas و "Henry Hanley" Financial literacy and the design of retirement plans" *Journal of Behavioral and Experimental Economics (formerly The Journal of Socio-Economics)* شماره ۶ (۲۰۱۰): ۶۴۵-۶۵۵ (۳۹, شماره ۶ (۲۰۱۰): ۶۴۵-۶۵۵). ۶۵۲
- Farah, Maya F" Application of the theory of planned behavior to customer switching intentions in the context of bank consolidations". شماره ۱ *INTERNATIONAL JOURNAL OF BANK MARKETING* ۳۳, شماره ۱ (۲۰۱۷): ۱۴۷-۱۷۲.
- Godin, G و "G Kok" The theory of planned behavior: a review of its applications to health-related behaviors" *Am J Health Promot*, ۱۱ شماره ۲ (۱۹۹۶): ۸۷-۹۸.
- Hacking, Ian" The Logic of Pascal's Wager" *American Philosophical Quarterly*. شماره ۲ (۱۹۷۲): ۱۸۶-۱۹۲.

Kamil, Nik Sari, Musa Rosidah و ,Sahak Siti Zaleha“ .Examining the Role of Financial Intelligence Quotient (FiQ) in Explaining Credit Card Usage Behavior: A Conceptual Framework ”.*Social and Behavioral Sciences*. ۵۷۶-۵۶۸ : (۲۰۱۴) ۱۳۰

Kodila-Tedika, Oasis و , Simplicite Asongu“ .The Effect of Intelligence on Financial Development: A Cross-Country Comparison ”.*Intelligence Journal (Social Science Research Network*. ۲۲-۱ : (۲۰۱۵) ۵۱ (

Pang, Ming Fai“ . Boosting financial literacy: benefits from learning study ”. *Instructional Science*. ۶۷۷-۶۵۹ : (۲۰۱۰) ۶ شماره ۳۸

Parker, Marc و ,Max Taylor“ .Financial Intelligence: A Price Worth Paying ”? *Studies in Conflict and Terrorism*. ۹۵۹-۹۴۹ : (۲۰۱۰) ۳۳ شماره ۱۱

Peterson, C و ,V P Slaughter“ .Telling the story of mind: Deaf and hearing children’s narratives and mental state understanding ”.*British Journal of Developmental Psychology*. ۱۷۹-۱۵۱ : (۲۰۰۶) ۲۴

sabri, mohamad fazli, Maurice McDonald, Tahira k. Hira و ,Jariah Masud . “Childhood Consumer Experience and the Financial Literacy ”. *Family & Consumer Sciences Research Journal* : (۲۰۱۰) ۴ شماره ۳۸ . ۴۶۷-۴۵۵

بشیریان, سعید, علیرضا حیدرنیا, حمید ال وردی پور, و ابراهیم حاجی زاده. “کاربرد تئوری رفتار برنامه ریزی شده در پیش بینی فاکتورهای مؤثر بر سوء مصرف مواد در نوجوانان.” *مجله دانشگاه علوم پزشکی فسا* , ۲ شماره ۳ (۱۳۹۱): ۱۵۶-۱۶۲.

جواد زاده, همام الدین, غلامرضا شریفی راد, مهنوش ریسی, محمود نصر اصفهانی, بهزاد مهکی, و فیروزه مصطفوی. “کاربرد نظریه رفتار برنامه ریزی شده برای پیش بینی قصد و رفتار استفاده از راهبردهای سواد سلامت در پرستاران.” *نشریه پرستاری/ایران* , ۲۸ شماره ۹۸ (۱۳۹۴): ۲۳-۳۳.

خاکی, غلامرضا. *روش تحقیق در مدیریت*. تهران: مرکز انتشارات علمی دانشگاه آزاد, ۱۳۸۴.

دیانتی دیلمی، زهرا، و حنیفه زاده، محمد. "بررسی سطح سواد مالی خانواده های تهرانی و عوامل مرتبط با آن." *دانش مالی تحلیل اوراق بهادار (مطالعات مالی)* ۲۶، شماره ۲۵ (۱۳۹۴): ۱۱۵-۱۳۹.

زند حسامی، حسام، و شیما پروینچی. "به کار گیری نظریه رفتار برنامه ریزی شده در بررسی قصد خرید سبز مصرف کنندگان." *فصلنامه مدیریت توسعه و تحول*، شماره ۱۸ (۱۳۹۳): ۲۳-۳۰.

کیوساکی، رابرت. *افزایش هوش مالی شاهره ثروت*. تهران: انتشارات نوین، ۱۳۹۳.
گنجویی، اسما اشرف، و شهناز نایب زاده. "با عنوان بررسی رابطه اعتقادات مذهبی و سواد مالی اسلامی در دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد." *دانش مالی تحلیل اوراق بهادار* ۷، شماره ۳ (۱۳۹۳): ۴۵-۵۵.

یعقوب نژاد، احمد، هاشم نیکومرام، و محمود معین الدین. "ارائه الگویی جهت سنجش سواد مالی دانشجویان ایرانی با استفاده از روش دلفی فازی." *مهندسی مالی و مدیریت اوراق بهادار (مدیریت پرتفوی)* ۲، شماره ۸ (۱۳۹۰): ۱-۲۶.